

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se
agnetha.alriksson@regeringskansliet.se

Remissvar från Härjedalspartiet till Skogsutredningens betänkande med dnr M2020/01926

Skogsbruket är en mycket viktig näringsgren i Härjedalen och de måste bevara möjligheterna för en fortsatt aktiv skogsnäring i kommunen som kapital- och råvarutillgång, som resurs för ett traditionellt mångbruk av skogar och fjäll, för bevarande av arbetstillfällen samt för framtida skatteunderlag. Det kan inte accepteras att stora arealer produktiv fjällnära skogsmark föreslås lösas in med tvångsmedel. Eventuell framtida inlösen av ytterligare produktiv skogsmark måste förutsätta frivillighet från markägarens sida. Staten måste ovillkorligen uppmärksamma markägarna som förvaltare av den ursprungliga fjällbondekultur som lever kvar i dessa trakter sedan förhistorisk tid, vilket bygger på mångbruk genom jord- och skogsbruk, jakt och fiske samt säsongvis samlande av naturprodukter.

Det finns redan betydande arealer naturskyddad produktiv skogsmark i Härjedalen, och det är vår bedömning att det inte behöver avsättas mer produktiv skogsmark för naturvård. Stora delar av den fjällnära skogen har också historiskt och traditionellt brukats mer extensivt och i mindre skala genom plockhuggning, fröträdställningar och luckhuggningar. Paradoxalt nog har ju inte minst staten genom skogsmyndigheterna under långa tider aktivt motverkat detta med styrning mot storskaligt trakthyggesbruk genom regelverk och skattepolitik. Det är därför gravt orättvist att generellt belasta markägarna för tidigare politiska styrningar och felgrepp. Vi föreslår att i istället förbättra villkoren för ett hållbart, skalanpassat och kvalitetsinriktat skogsbruk som exempel genom skogs- och skattepolitiken och att förbättra möjligheterna för självverksamma skogsägare.

Det finns en omfattande turismnäring i Härjedalen. Turismen är mycket integrerad i lokalsamhället och inte minst sker det genom den växande naturturismen. I turistintensiva områden har markägarna sedan årtionden samverkat för att utveckla metoder och att erbjuda möjligheter för en fortsatt och hållbar utveckling av naturturismen genom aktiv styrning av besökarna och en lokal uppbyggnad av infrastruktur genom leder och spår för skilda behov. Detta är anpassat till lokalsamhällets villkor, fungerar bra och är möjligt att utveckla ytterligare. Vi kan därför inte se någon anledning att lösa in ytterligare mark i fjällområdet med hänvisning till turistnäringens behov. Det kan finnas yttringar av överbelastning och urbana problem i de mer intensivt exploaterade turistområdena, men förekomsten av detta är

ju främst att betrakta som en följd av statens regelverk, styrningar och tillväxtpolitik. Det är gravt orättvist att nu belasta markägarna som kollektiv för sådana tidigare politiska ingrepp och styrningar, genom att avkräva markägarna ytterligare markavsättningar för naturturism.

Det finns en omfattande rennäring i Härjedalen. Det kan med fog ifrågasättas om den storskaliga extensiva rennäringen är hållbar då stora områden i Härjedalen enligt vår bedömning är överbetade. Det finns behov av att göra ett stort omtag vad gäller markanvändningen i det södra fjällområdet utifrån historiska erfarenheter och traditionellt brukande. Vi kan inte se att det finns någon som helst anledning att lösa in ytterligare mark i fjällområdet för rennäringens behov.

Det kan noteras att samisk rennäring under det senaste seklet har sydflyttats i landet vilket skett genom statens aktiva försorg. Rennäringen har också expanderat i Härjedalen genom såväl fler samiska renägare, som större renantal. Det kan också noteras att staten genom renbeteslagarna kring förra sekelskiftet tog ifrån fjällbönderna rätten att hålla ren som näring, minnet lever fortfarande kvar ute i bygderna. Detta var och är att betrakta som en etnisk särslagstiftning till de samiska renägarnas fördel, och på fjällböndernas/markägarnas bekostnad. Det kan noteras att markägarna i stor utsträckning ändå mött rennäringens anspråk i nutid genom att teckna avtal med samebyarna för upplåtelse av renbete.

Genom det s k Renbetesmålet i Härjedalen har Svegs Tingsrätt 96-02-21 fastställt att det saknas en av avtal oberoende rätt till bete med ren. Efter överklagan fastställdes den domen av Hovrätten för Nedre Norrland 2002-02-15 mål T 58-96, vilken senare fastställdes av HD i och med att man inte tog upp ärendet till behandling. En enskild sameby har senare också begärt resning vilket HD avvisat, med en tillfogad bedömning att de nya omständigheter som åberopades inte skulle förändra utslaget. Domen har senare även överklagats till Europadomstolen som kort konstaterade att domen var helt korrekt. Däremot hade Europadomstolen en anmärkning gällande den långa handläggningstiden i domstolarna. Trots dessa juridiska bekräftelser har markägarna än idag ändå betydande svårigheter att få myndigheternas stöd för praktisk och rättslig tillämpning av domen.

Det är mot denna bakgrund gravt orättvist att nu belasta markägarna som kollektiv med förmenta behov av ytterligare markavsättningar för samisk rennäring. Inte minst i belysning av att rennäringens ständigt växande markbehov är en direkt följd av politiska ingrepp och statens styrningar.

Vad gäller andra näringar med bas i skogen.

Det måste noteras att Härjedalens historia inrymmer boskapsskötsel sedan förhistorisk tid, och att fjällböndernas traditionella husdjur omfattade såväl kor, får, getter, hästar och även renar. Den omfattande boskapsskötseln var central i såväl fjällbondekulturen som för det omfattande fåbodbruket. Den omfattande betsdriften i skogar och fjällområden utgör därmed en viktig del av vårt gemensamma kulturarv. Det är en bedömning att i Härjedalen finns en årlig produktion av bete i skogar och fjäll som uppgår till ca 90 mkr i fodervärde per år. Detta utgör en väsentlig del av bioekonomin som också behöver synliggöras. Motsvarande uppskattning och värdering av betesresurserna borde naturligtvis ske över hela landet. Vi noterar att om allt detta skrivs över huvud taget inget i utredningen.

Olle Larsson

Ordförande Härjedalspartiet

Ledamot i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

i Härjedalens kommun